

A császári csendőrség tiszti kara 1849–1868

1849-ben a magyar „rebellió” után – ahogy a birodalmi történetírás és közgondolkodás nevezte az 1848–1849-i magyar forradalmat és szabadságharcot – a HABSBURG adminisztráció elrendelte, hogy Magyarországon állítsanak fel egy csendőr ezredeket.¹

A csendőrség, intézménye nem volt ismeretlen a birodalmat irányító apparátus számára, annak ellenére, hogy a csendőrség, mint testület francia találmány volt. Napóleon hódításai nyomán a francia impérium alatt álló területeken is megszervezték.² Lombardia 1815-re ismét osztrák fennhatóság alá került. A francia befolyás időszakában létrehozott lombard csendőrséget az osztrákok nem oszlatták fel, hanem eredeti funkciójának megfelelően tovább működtették mint katonailag szervezett rendvédelmi őrtestületet. Ez a testület kiválóan teljesítette feladatát, a politikai forrongásban lévő tartományban. Ezt a jól bevált szervezetet igyekeztek alkalmazni Magyarországon is.³ Az elképzelés az volt, hogy meg kell előzni a Magyarországihoz hasonló „rebelliót”. Az újonnan kialakított politikai berendezkedésbe, és államstruktúrába kiválóan illett a csendőrség intézménye.

A tisztikar létszámának alakulása szorosan összefügg minden testület szervezeti fejlődésével. A tisztikar minden fegyveres szervezet gerince. Létszámuk alakulása követi a szervezeti változásokat. Kezdő időpontunk 1849, illetve 1850, amikor megkezdték a császári csendőr ezredek szervezését a birodalomban, végső dátumunk pedig 1867, amikor – a kiegyezés nyomán – Magyarország területén állomásozó csendőr ezredeket feloszlatták. Forrásul az osztrák haderő évenkénti sematizmusai szolgáltak.

Magyarországon⁴ először 1849 augusztusában Pesten indult meg a császári csendőrség szervezése. Az első csendőr ezred 1850-ben Kassára diszlokált. 1849. június 8-án kelt legfelsőbb elhatározással rendelték el a csendőrség felállítását az egész birodalom területére. 1850-ben a meglévő két ezred – a lombardiai és a kassai – mellé felállítottak 14 csendőr ezredet. Így összesen 16 ezredet hoztak létre a HABSBURG-birodalomban.

A csendőrség legmagasabb szervezeti egysége az ezred volt. Működési területe általában egy tartományra terjedt ki.

A császári csendőrség felépítését és létszámát tekintve alkalmazkodott a tartomány népességének számához, és a népsűrűséghez. Az ezred szervezete rugalmasan alkalmazkodott a közigazgatási beosztáshoz. Az volt az elképzelés, hogy minden ezred kb. 1 000 főből, álljon. Amíg KEMPEN volt a csendőrség felügyelője, addig keresztül vitte a létszám teljes feltöltését.⁵

A szervezési előírás szerint minden parancsnokság (ezred /regiment/) alárendeltségébe, szárnyak (Flüggel) tartoztak, amelyek a szakaszokat (Zug) irányították, a szakaszok pedig őrsöket (Posten) vezettek. A szervezeti egységek száma a helyi viszonyokhoz alkalmazkodott. Egy őrs létszáma 5–8 főnél nem lehetett több. A testület személyi állományának pótlása a hadseregből valósult meg. A szolgálati idő azonos volt a hadseregben szolgálatot teljesítőkével.⁶

A császári csendőrség a haderő része volt, karhatalmi, rendvédelmi tevékenységet végzett.⁷ **(I. sz. melléklet)** Utánpótlását is a hadseregből nyerte. A hadseregből átvett tiszteket és legénységet egy külön kiképző keret képezte át. Minden ezred törzs mellé az ezred székhelyén be volt osztva egy kiképzőkeret (kiképző szárny), amelynek létszáma a parancsnokból, három őrmesterből, (közülük egy lovas), két szakaszvezetőből (közülük egy lovas), két tizedesből (közülük egy lovas), egy trombitásból, hat lovas csendőrből és egy civil szolgálóból állt. A kiképző szárny feladatát a csendőrséghez áthelyezett katonák csendőrségi szolgálatra történő felkészítése alkotta.

Az ezredeket, ezredesek vagy alezredesek vezették, akik mellé két fő segédtisztet rendeltek ki. A tisztek megnevezése, ugyan az volt, mint a hadseregben. Törzstisztek: ezredes, alezredes, őrnagy. Beosztott tisztek: százados, főhadnagy és hadnagy. A törzs és beosztott tisztek együttesen alkották a tiszti kart.

A császári csendőrség vezetését a felügyelő irányította.⁸ A felügyelőség katonai osztályból, igazságügyi osztályból és gazdasági osztályból állt. A felügyelőségen 12 fő tiszt és 24 fő segédszemélyzet (iktató, irattáros, kiadó stb.) teljesített szolgálatot.

1850-ben a csendőr tisztikar létszáma 114 fő volt. **(II. sz. melléklet)** A már meglévő két csendőr ezred rendelkezett a legnagyobb feltöltöttséggel. A 14. lombardiai ezred 25 fő, az 5. kassai ezred 28 fő és a szervezés alatt álló 6. győri ezred 10 fő tiszti karral rendelkezett. A többi ezred a szervezés kezdeti állapotában volt. Magyarország⁹ területén újonnan a 9. temesvári, a 8. nagyszebeni és a 7. nagyvárad csendőr ezredeket állították fel az 5. kassai és a 6. győri ezred mellé. Az öt magyarországi¹⁰ ezred tisztikara 1850-ben 46 főből állt (1 alezredes, 10 őrnagy és 35 beosztott tiszt). Ez a birodalmi tisztikar 40 %-át jelentette.¹¹ **(III. sz. melléklet)**

1851-ben a császári csendőrség tiszti karának létszáma 265 fővel emelkedett, a növekedés 332 %-os volt. A tisztikar létszáma elérte a 379 főt. A tiszthiányra való tekintettel az őrnagy és a II. o. százados közé egy új kategóriát rendszeresítettek az őrnagyi helyen lévő századost, amely 1857-ig élt. 1851-ben ehhez az állománycsoporthoz kilenc fő tartozott. A tisztikaron belül a törzstisztek létszáma 39 fő tett ki.¹² A magyarországi öt ezrednél a létszám 110 fő volt. Az össztisztikar 30 %-a szolgált Magyarországon¹³ területén.

1852-ben a növekedés üteme lelassult. A tisztikar létszáma 55 fővel emelkedett, amely 14 %-os gyarapodást jelentett. A tisztikar 434 főből állt. A magyarországi¹⁴ öt ezrednél a tiszti létszám 143 főre emelkedett. Ez az össztisztikar 33 %-a volt. Ekkor már minden ezredet alezredes irányított, 9 őrnagy teljesített még szolgálatot az ezredeknél. Beosztott tisztként teljesített még szolgálatot ezeknél az ezredeknél két fő őrnagyi beosztásban 127 fő beosztott tiszti beosztásban.¹⁵ **(III. sz. melléklet)**

1853-ban a növekedés üteme lelassult. A tisztikar létszáma 51 fővel emelkedett, amely 11 %-os növekedést jelentett. A tisztikar teljes létszáma elérte a 485 főt. Az ezredeknél a beosztott tisztek létszáma 47 fővel növekedett. Arányuk elérte a 88 %-ot. A magyarországi öt ezrednél a létszám 170 főre emelkedett. Ez az össztisztikar 35 %-a volt.¹⁶ **(III. sz. melléklet)**

1854-ben a növekedés üteme megállt. A tisztikar létszáma 5 fővel emelkedett. Így a létszáma elérte a 490 főt. A Magyarországi¹⁷ öt ezrednél a létszám öt fővel csökkent. Így is maradt a 35 %-os megoszlás az tisztikaron belül.¹⁸ **(III. sz. melléklet)** 1854-ben a megváltozott belpolitikai helyzet. A közigazgatási beosztás változtatása nyomán a csendőrség szervezete is módosult, létszáma növekedett. Az ezredek létszáma 16-ról 19-re emelkedett. Az újonnan szerveződő három ezredből kettőt Magyarországon¹⁹ területén állítottak fel. A 6. pesti ezred területéből alakult meg az új 19. soproni, és a 18. számú pozsonyi csendőr ezred. Így Magyarország²⁰ területén hét ezred diszlokált: a már meglévő 5. kassai, a 6. pesti, a 7. nagyvárad, a 8. nagyszéchenyi, a 9. temesvári ezredek mellett létrehozták 18. pozsonyi és a 19. soproni ezredek.

1855-ben a csendőr tisztikar létszáma 504 főre emelkedett. Ez 14 fős létszámnövekedést jelentett. A magyarországi²¹ hét ezrednél a létszám 21 fővel emelkedett így lett 186 fő. Ez a testületi tisztikar 39 %-át jelentette.²² **(III. sz. melléklet)**

1856-ban a csendőr tiszti kar létszáma 532 főre emelkedett, amely 28 fős létszámnövekedést jelentett. A Magyarországon²³ állomásozó hét ezrednél a tiszti létszám 15 fős gyarapodásával elérte a 201 főt. Ez a testületi tisztikar 38 %-át jelentette.²⁴ **(III. sz. melléklet)**

1857-ben az ezredek létszámát és a szárnyak számát újra szabályozták. Így a birodalom minden tartománya kapott egy csendőr ezredet. Az adott térségben az osztályokat, szárnyakat, szakaszokat és az őrsöket egyértelműen határozták meg. Ez a rendvédelmi tevékenység megerősítését eredményezte. A császári csendőrség állományában – a 19 ezredbe sorolva – 19 kiképzőszárny, 117 osztály-, 314 szárny- és 563 szakaszparancsnokság, valamint 2 606 őrs működött, amelyhez 18 955 főnyi légénység tartozott. Ebből 1 517 fő volt a lovas csendőr volt. A főtiszteket ekkor lovasították. Az ezred törzsben egy főhadnagy és egy hadnagy segéd tisztként teljesített szolgálatot. Ők az ezredírnokkal, az ezred számvevővel és gazdasági tiszttel együttesen alkották az ezred törzset, amely a szükséges segédszeméllyel egészült ki.²⁵ A csendőrség tisztikarának létszáma 550 fő volt, ez 18 fő létszámemelést jelentett. A Magyarországon²⁶ állomásozó hét ezrednél a tiszti létszám csak három fővel nőtt, így ezen ezredeknél a teljes tiszti létszám 204 főre emelkedett, amely a testületi tiszti kar 38 %-át alkotta. A törzstiszti állomány egy őrnaggyal csökkent. A beosztott tisztek létszáma pedig három fővel növekedett. Így a testületi tiszti karon belül a törzstiszti kar létszáma 183 főre nőtt.²⁷ **(III. sz. melléklet)**

1858-ban volt a legmagasabb a tisztikar létszáma 555 fő. Ez az előző évhez viszonyítva csak öt fő létszámemelést jelentett. A Magyarországon²⁸ állomásozó hét ezrednél a tiszti létszám 204 fő maradt. Ez a testületi tisztikar 36 %-át alkotta. A tisztikar 17 fős emelkedése a kárpát-medencei ezredek nem érintette.²⁹ **(III. sz. melléklet)**

1859-ben a csendőr tisztikar létszáma 531 főre csökkent. Ez 24 fős tiszti létszám csökkenést jelentett. A Magyarországon³⁰ állomásozó hét ezrednél a tiszti létszám csak három fővel csökkent, ezáltal a tiszti létszám 201 főre esett vissza, amely az 1856. évi létszámnak felelt meg. Ez a testületi tiszti kar 39 %-át alkotta.³¹ **(III. sz. melléklet)**

1860-1861-ben – az új kül- és belpolitikai helyzet következtében – a császári csendőrség létszámát csökkentették. Először a 14. lombardiai csendőr ezredet oszlatták fel, később a meglévő 18 ezredet 10 ezredre csökkentették. A csendőr ezredek eddigi működési területét összevonták. Az újjászervezett ezredek új hadrendi számokat kaptak. Létszámuk a csökkentés után 7 923 főre apadt. Ennek megfelelően a szárny- és szakaszparancsnokságok száma is csökkent. A testületi csendőr tisztikar létszáma 176 fővel, 66%-al csökkent. Létszáma így 355 főre apadt.³² A magyarországi³³ ezredeknél a létszám-

veszteség óriási, 104 fő volt. Az újonnan szerveződő öt ezrednél a tisztek létszáma 97 főre csökkent, amely az előző év tiszti létszámának 40 %-át alkotta. A történelmi Magyarország területéből kialakított tartományokba szervezett hét csendőr ezred közül öt maradt meg. Ezek voltak a kassai (5.), a pesti (6.), a pozsonyi (7.), a soproni (8.) és a nagyszombati (9.).³⁴ **(III. sz. melléklet)**

1862-ben a csendőr tisztikar létszáma 47 fővel csökkent. A testület tiszti létszáma 308 fő volt.

A történelmi Magyarország területén állomásozó öt ezrednél a tiszti létszám 30 fővel növekedett, így ezen ezredeknél a tiszti létszám 127 főre emelkedett, amely a testületi tisztikar 40 %-át jelentette.³⁵ **(III. sz. melléklet)**

1863-ben a csendőr tisztikar létszáma 24 fővel csökkent. A létszám 284 fő volt. A Kárpát-medencében állomásozó öt ezrednél a tiszti létszám csak négy fővel, 124 főre csökkent.³⁶ **(III. sz. melléklet)** Ez a tisztikar 44 %-át jelentette.

1864-ben a csendőr tisztikar létszáma 44 fővel 240 főre csökkent. A történelmi Magyarország területén állomásozó öt ezrednél a létszám öt fővel csökkent, 119 főre. Ez a testületi tisztikar 43 %-át jelentette.³⁷ **(III. sz. melléklet)**

1865-ben a csendőr tisztikar létszáma 34 fővel 240 főre növekedett. A Kárpát-medencében állomásozó öt ezrednél a létszám egy fővel 118 főre csökkent. Ez a császári csendőrség tisztikarának 44 %-át jelentette.³⁸ **(III. sz. melléklet)**

1866. június 28-ai legfelsőbb elhatározással a császári csendőrség meglévő tíz ezredének átszervezését és öt ezreddel történő növelését rendelték el. Hasonlóan, mint 1860-ban, csak más előjellel. Öt új tartományi csendőrpáncsnokságot, (ezredet) hoztak létre. A meglévő ezredek átadták személyi állományuk egy részét, azon területeken, ahol az illetékességi körük megszűnt. A szervezési szabályzat előírta, hogy minden tartományi páncsnokságot (ezredet) törzstisztnak kell vezetnie. A törzsek létszámát minimalizálták. A gazdasági tiszti beosztást és az írnoki helyet megszüntették. Az I. osztályú lovassági századosi és segéd tiszti helyeket korlátozták. 1866-ban a csendőr tisztikar létszáma 237 fő volt. Ez az átszervezés előttinek a 86 %-át jelentette. A Kárpát-medence területén állomásozó hat ezrednél a tiszti létszám 84 főre csökkent. Ez a testületi tisztikar 44 %-át alkotta. A történelmi Magyarország területéből kialakított tartományok térségére kiterjedő működési területtel a kassai (5.), a nagyváradi (6.), a pozsonyi (7.), a pesti (8.), a temesvári (9.) és a kolozsvári (10.) császári csendőr ezredek rendelkeztek.³⁹ **(III. sz. melléklet)**

1867-ben a csendőr tisztikar létszáma tovább csökkent, az előző évhez képest 36 fővel, így létszámuk 201 főre apadt. A Kárpát-medencében állomásozó hat ezrednél a létszám 14 fővel 98 főre emelkedett.⁴⁰ **(III. sz. melléklet)** Az osztrák uralkodóház – a magyar féllel folytatott kiegyezési tárgyalásoknak megfelelően – a Kárpát-medencében állomásozó csendőrséget feloszlatta, Horvát-Szlavónország és Erdély kivételével. 1867. május 1-i hatállyal felszámolták az 5. kassai, 6. nagyváradi, 7. pesti, a 8. pozsonyi és a 9. temesvári csendőr ezredek.

1868-ban a császári csendőrség – amely kiegyezésből fakadóan már csak az osztrák örökös tartományok területén állomásozott – tiszti karának a létszáma már csupán 118 fő volt, amely az előző évhez képest 59 %-kal, azaz 83 fővel csökkent.

A császári csendőrség történelmi Magyarország területén állomásozó ezredeinek felszámolásakor megszűnt a Kárpát-medencében az a rendvédelmi infrastruktúra, amelyet a birodalmi adminisztráció kiépített. A magyar Szent Korona alá tartozó területeken megmaradt viszont a 10. erdélyi ezred, amelynek az alárendeltségébe hat szárnyparancsnokság és 18 szakaszparancsnokság tartozott. Az erdélyi csendőr ezrednél 15 tiszt vezényletével 792 főnyi légénység teljesített szolgálatot. A 14. zágrábi csendőr ezrednél két szárnyparancsnokság és három szakaszparancsnokság működött. A horvátországi csendőr ezrednél 11 tiszt parancsnoksága alatt 483 főnyi légénység látott el szolgálatot. A két csendőrkörlet létszáma 1 301 fő volt. Az ezredek Császári és Királyi Csendőr Parancsnokságok néven működtek tovább.⁴¹ A szolgálati nyelv a német maradt. Szolgálati tekintetben a magyar belügyminiszternek, illetve a horvát bánnak, minden más vonatkozásban a bécsi hadügyminisztériumnak voltak alárendelve. 1876. március 17-ei leiratában az uralkodó elrendelte, hogy a horvátországi és erdélyi csendőr ezredeknek a birodalmi hadügyminisztérium hatáskörébe tartozó ügyeit 1876. május 1-től, a magyar kormány vegye át.⁴²

Összességében a HABSBURG-birodalmi csendőrség 1849–1850-ben történő létrehozása a forradalmakra és szabadságharcokra adott válasz része volt. A császári csendőrség felállítása és működtetése során hasznosították a francia eredetű lombardiai csendőrség tapasztalatait. Az idők folyamán a császári csendőrség karhatalmi jellege és funkciója csökkent, egyre inkább előtérbe kerültek a rendvédelmi teendők.⁴³

A csendőrség szervezeti felépítése, vezetése, rugalmasan reagált a birodalmat ért területi változásokra (területvesztések) és közigazgatási beosztások – politikai célból történő – változtatásaira.

A császári csendőrség, felállításával és megerősödésével egy olyan szervezet jött létre, amely gátolta a politikai problémák tárgyalásos megoldását. Nem bizonyult alkalmasnak ugyan a birodalom konzerválására, de rendvédelmi szervezetként kiválóan működött.

Jegyzetek:

¹ A HABSBURG elnyomás – az 1848–1849-es magyar forradalom és szabadságharc cári segédlettel megvalósuló leverése nyomán – megszüntette a magyar államot. Nem arról volt szó, hogy az ország területét lecsökkentették, a közigazgatást módosították, vagy az államapparátus státuszaiba Habsburg hű alattvalókat neveztek ki. A Habsburg hatalom magát a magyar államiaságot törölte el. A lakosságot ugyan nem telepítették át, és a tulajdonviszonyokat sem változtatták meg, azonban a magyar államot megszüntették. Azt a államot pedig, ahol korábban a magyar állam regnált tartományokra osztották. E tartományokat pedig beolvastották az Osztrák Császárságba. Az állam hivatalos nyelveként a német nyelvet határozták meg. Ennek az államilakulatnak volt az egyik rendvédelmi testülete a csendőrség, amely kétség kívül sikereket ért el a rend fenntartása terén. Ezzel együtt azonban részt vett a magyar hazafiak üldözésében az ellenállók felkutatásában és elfogásában ugyancsak jó eredményekkel. Ebből fakadóan a magyar társadalom osztatlan ellenszenvé kísérte a Habsburg csendőrség tevékenységét. A császári csendőrség magyar jelzővel illetése irreális meghatározás. Attól ugyanis, hogy a magyar nemzet körében tevékenykedik még nem válik magyarrá egy idegen – a magyarságot elnyomó – hatalom rendvédelmi szervezete sem. Nem lehet továbbá az 1848–1849-es magyar forradalom és szabadságharc leverését követően Magyarországról beszélni, mivel a magyar állam ekkor nem létezett. A magyar állam eltörlése helyzetének kívánta az elméleti alapját megteremteni a hg. Karl SCHWARZENBERGTŐL eredő úgynevezett jogeljáráselmélet (Verwirkungstheorie), amelynek az volt a lényege, hogy a magyar nemzet eljátszotta az alkotmányhoz való jogát, amikor fellázadt az uralkodója ellen. A joggal szemben a fegyveres erőszakot legalizálni kívánó elméletet a kiegészítés előkészítése során DEÁK Ferenc cáfolta meg. (a szerk.)

DEÁK ; PARÁDI: *A magyar rendvédelem története.* 56–63. p.

² Öry (a szerk.)

³ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

⁴ Loc. cit. (a szerk.)

⁵ Az Osztrák Császárság csendőrségének a felügyelői voltak: br. Johann KEMPEN tábornagy 1849. IX. 17. –1859. VIII. 31., br. Carl STEININGER tábornagy 1859. IX. 8. – 1865. IV. 18., Adolph SCHÖNBERGER altábornagy 1865. IV. 18. – 1868. IX. 1. (a szerk.)

PARÁDI: *A magyar rendvédelem története.* 58. p.

⁶ HESZTERA (a szerk.)

⁷ A csendőrök személyükben valóban katonáknak minősültek és a szervezet személyi állományának utánpótlását is a haderőtől kapta. A csendőrökre tehát személyükben a katonákra vonatkozó általános jogosultságok és kötelezettségek vonatkoztak. Személyi tekintetben a hadügyi tárca kompetenciájába tartoztak. A csendőrség azonban mint testület a HABSBURG-birodalom rendvédelmének a része volt. Feladatkörét a rendvédelem alkotta vidéken. Városokban ugyanis – a csendőrséggel párhuzamosan kiépített – császári rendőrség működött. A csendőrség nem volt a haderő része abban a tekintetben, hogy szervezete, felszerelése, diszlokációja nem is tette alkalmassá reguláris erővel szembeni helytállásra. Ilyen jellegű igénybe vételét a véderő nem is tervezte. A csendőrségnek békében és háborúban egyaránt rendvédelmi feladatkört szántak a birodalom illetékesei, mivel a szervezet erre volt alkalmas, ennek a feladatkörnek az ellátására hozták létre. A csendőrök tehát katonák voltak, a csendőrségben a katonai függelmi viszonyok és rangrendszer érvényesült. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a testület a haderő része lett volna. A császári csendőrség csupán azon időszakban tartozott a hadügyi tárca kompetenciájába, amikor a rend védelme is ezen minisztérium hatáskörét gyarapította. Első Ferenc József 1852-ben nyílt paranccsal hozta létre a „Legfelsőbb Rendőrhatalóság”-ot közvetlenül saját hatáskörébe utalva felügyeletét. A „Legfelsőbb Rendőrhatalóság” élére pedig azt a br. Johann KEMPEN altábornagyot nevezte ki, aki egyben a csendőrfelügyelői tisztséget is ellátta. Így valóságos rendőrmisztérium jött létre. A császári csendőrség feladatköre nem tért el más országok szokásos rendvédelmi tevékenységétől csupán annyiban, hogy a megszálló hatalommal szembeszegülőket is üldözte. Mivel a rendvédelem klasszikusan három nagy területből áll az igazgatásrendszerből, a bűnügyi munkából és a közrendvédelmi tevékenységből, amely a karhatalmi teendők ellátását is magába foglalja és ettől a császári csendőrség sem tért el, ezért a felsorolás hiányos. Az már más kérdés, hogy tértől és időtől függően, a körülmények alakulása folytán a három részterület egymáshoz viszonyított aránya hogyan módosul. Valamilyen formában és mértékben azonban mindhárom tevékenységi kör előfordult a császári csendőrség történetében is hasonlóan más országok csendőr szervezeteihez. (a szerk.)

PARÁDI: *A magyar rendvédelem története.*

⁸ PRESZLY (a szerk.)

⁹ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

¹⁰ Loc.cit. (a szerk.)

¹¹ *Militär-Schematismus-1850:* 498–503. p.

¹² *Militär-Schematismus-1851:* 522–544. p.

¹³ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

¹⁴ Loc. cit. (a szerk.)

¹⁵ *Militär-Schematismus-1852:* 585–605. p.

¹⁶ *Militär-Schematismus-1853:* 594–618. p.

¹⁷ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

¹⁸ *Militär-Schematismus-1854:* 609–633. p.

¹⁹ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

²⁰ Loc. cit. (a szerk.)

²¹ Loc. cit. (a szerk.)

²² *Militär-Schematismus-1855:* 632–660. p.

²³ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

²⁴ Militár-Schematismus-1856: 618–646. p.

²⁵ WREDE: 614. p.

²⁶ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

²⁷ Militár-Schematismus-1857: 616–644. p.

²⁸ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

²⁹ Militár-Schematismus-1858: 569–597. p.

³⁰ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

³¹ Militár-Schematismus-1859: 363–378. p.

³² V. ö. 25. sz. jegyzettel: 615. p.

³³ V. ö. 1. sz. jegyzettel (a szerk.)

³⁴ Militár-Schematismus-1860-1861: 493–506. p.

³⁵ Militár-Schematismus-1862: 511–525. p.

³⁶ Militár-Schematismus-1863: 520–532. p.

³⁷ Militár-Schematismus-1864: 506–519. p.

³⁸ Militár-Schematismus-1865: 510–523. p.

³⁹ Militár-Schematismus-1866: 509–521. p.

⁴⁰ Militár-Schematismus-1867: 559–572. p.

⁴¹ Militár-Schematismus-1867: 597–603. p.

⁴² CSAPÓ (a szerk.)

⁴³ A császári csendőrség katonai jellege egyáltalában nem mérséklődött, mivel a testületen belüli függelmi viszonyok mindvégig katonaiak maradtak, a személyi állomány pedig katonai rangot viselt. A csendőrség személyi állományának katonai státusza nem változott meg. A császári csendőrség ellenséges reguláris haderővel szembeni harcászati, illetve hadászati feladatot pedig soha nem kapott. Értelmetlen és indokolatlan a karhatalmi és rendvédelmi tevékenység szembeállítását, mivel a karhatalmi feladatok a rendvédelmi tevékenység részét képezik. Az más kérdés, hogy szükség esetén a haderő is bevonható volt karhatalmi feladatok ellátásába. Elsősorban olyan karhatalmi teendők végzésébe vonták be a haderőt, amely nagyobb létszámot igényelt. Az a körülmény hogy a császári csendőrség tevékenységében a vizsgált időszakban mérséklődött a karhatalmi jellegű teendők aránya más típusú szolgálati cselekményekhez viszonyítva, semmilyen hatást sem fejtett ki a testület katonai jellegére. A haderő és a rendvédelmi testületek közös karhatalmi tevékenységének szabályozása lényegében nem sokat változott a dualizmus és a két világháború közötti időszakban sem. (a szerk.)

BALLA: A Magyar Királyi Honvéd Lovasság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmus korában. ; BALLA: Katonai alakulatok karhatalmi bevetései Magyarországon 1918-ban. ; PARÁDI: Rendvédelem, karhatalom 1867-1945. ; RAVASZ

Jegyzetekben alkalmazott rövidítések:

MONOGRÁFIÁK

- CSAPÓ — CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*. Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány /Pannon Könyvek/.
- DEÁK — DEÁK Ferenc: *Adalékok a magyar közjoghoz*. Pest, 1865, s.n.
- PARÁDI: *A magyar rendvédelem története*. — PARÁDI József et.al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996², Osiris.
- PRESZLY — PRESZLY Lóránd: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1918*. Budapest, 1920, Honvédelmi Sajtóvállalat.
- WREDE — WREDE Alphons: *Geschichte K. und K. Wermacht*. Wien, 1903, s.n.

TANULMÁNYOK

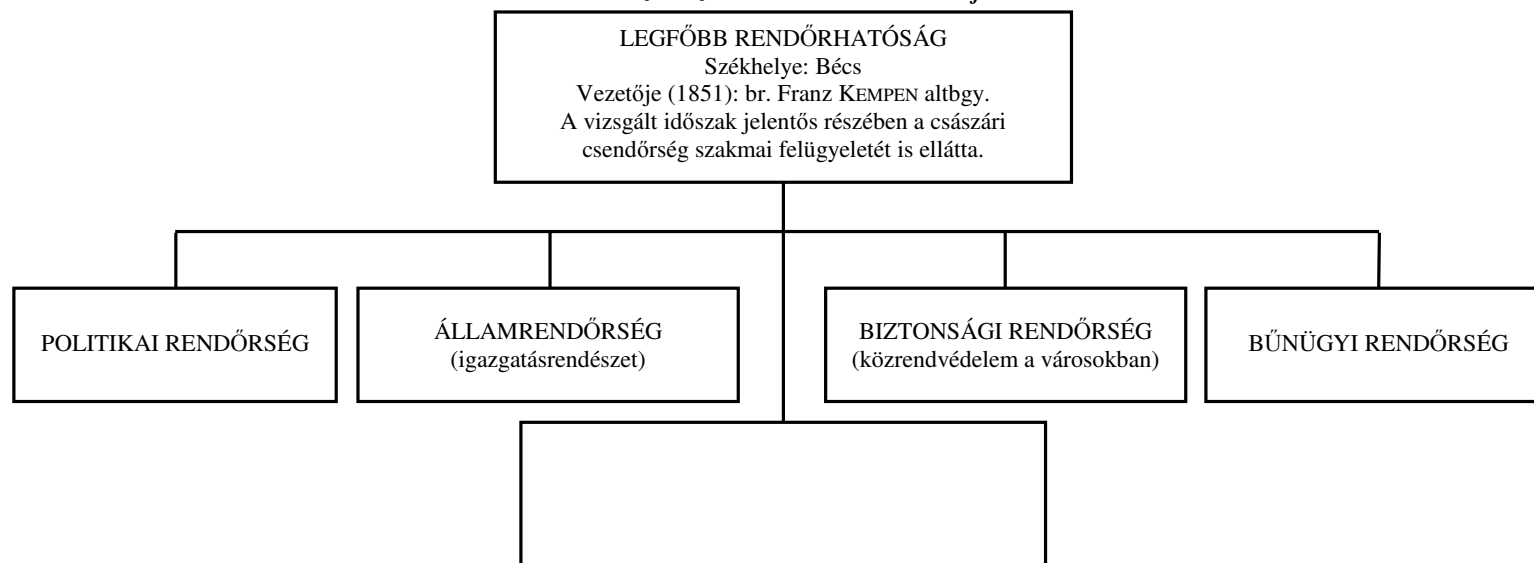
- BALLA: A Magyar Királyi Honvéd Lovasság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmus korában. — BALLA Tibor: A Magyar Királyi Honvéd Lovasság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmus korában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XV. évf. (2008) 18. sz. 12–14. p. A tanulmány korábbi változata 2004. október 3-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században*.” című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- BALLA: Katonai alakulatok karhatalmi bevetései Magyarországon 1918-ban. — BALLA Tibor: Katonai alakulatok karhatalmi bevetései Magyarországon 1918-ban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XVI. évf. (2008) 19. sz. 12–16. p. A tanulmány korábbi változata 2005. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában*.” című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- HESZTERA — HESZTERA Franz: A csendőrség parancsnoklási rendszere 1850-1993. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5. sz. 28–35. p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Háború, forradalom, trianon*.” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- ÓRY — ÓRY Károly: A Maréchaussée-től a Gendarmerie Nationale-ig. A francia csendőrség történeti előzményei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Pra-*

- esidii Ordinis), VII. évf. (1997) 8. sz. 75–77. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI: Rendvédelem, karhatalom 1867-1945. — PARÁDI József: Rendvédelem, karhatalom 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XX. évf. (2010) 23. sz. 111–123.p. A tanulmány korábbi változata 2009. október 9-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek.” című XXIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- RAVASZ — RAVASZ István: A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi jogosultságai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, V. évf. (1995) 6. sz. 77–87. p. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- SEMATIZMUSOK
Militär-Schematismus — Militär-Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes. Wien, 1850-1867, Aus der kaiser. könig. Hof- und Staats-Druckerei.

Mellékletek jegyzéke

<i>I. sz. melléklet</i>	
A neoabszolútizmus rendvédelmi struktúrája.	122
<i>II. sz. melléklet</i>	
A császári csendőrség tiszti karának létszáma és rendfokozati megoszlása 1850–1868.	123
<i>III. sz. melléklet</i>	
A császári csendőrség tiszti karának létszáma és rendfokozati megoszlása ezredenként 1850–1868.	124

A neoabszolútizmus rendvédelmi struktúrája

Forrás: PARÁDI József et al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996², Osiris, 277. p.

A császári csendőrség tisztikarának létszáma és rendfokozati megoszlása 1850–1868

	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860– 1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868
felügyelő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
parancsnok				1	1	1	1	1	1									
beosztott tábornok		1	1	1	1	1	1	1	1									
vezérőrnagy								1	1							1		
ezredes		7	7	9	11	11	11	11	14	11	8	9	10	11	11	8	7	4
alezredes	11	7	12	11	9	10	10	10	13	17	5	3	1	4	4	4	4	4
őrnagy	26	27	31	33	33	34	32	31	38	34	20	22	20	17	18	11	7	6
őrnagyi beosztásban lévő százados		9	4	5	5	8	9	10										
I. o. százados	20	93	103	56	58	63	65	68	67	65	47	40	42	25	43	36	45	25
II. o. százados	13			52	49	56	56	54	55	63	39	33	28	30	28	19	28	11
főhadnagy	22	128	139	145	165	174	173	180	181	178	103	88	80	76	74	70	56	30
hadnagy	21	106	136	171	157	145	173	182	183	162	132	112	102	76	95	87	53	37
összesen	114	379	434	485	490	504	532	550	555	531	355	308	284	240	274	237	201	118

Forrás: *Militär-Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes*. Wien, 1850-1868, Aus der kaiserl. königl. Hof- und Staats Druckerei.

A császári csendőrség tisztikarának létszáma és rendfokozati megoszlása ezredenként 1850–1868

1850	ezred száma																össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ezredes																	
alezredes	1	2	1	1			1				1	1	1		1	1	
őrnagy	1	1	2	1	3	2	1	2	2	3	2	1	1	2	1	1	
I. o. százados	1				5	5	1	1				1		4		2	
II. o. százados					4	3					1		1	3	1		
főhadnagy	2				8						2		1	6	2	1	
hadnagy	2				8								1	10			
összesen:	7	3	3	2	28	10	3	3	2	3	6	3	5	25	5	5	

1851	ezred száma																össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ezredes	1	1	1	1								1	1				
alezredes		1				1		1	1	1	1	1		1	1		
őrnagy	2	1	1	3	3		2	1		2	1		1	2	3	2	
őrnagyi beosztásban lévő százados		1	1	1	1	2		1	1				1				
I. o. százados	3	4	4	5	5	5	3	1	1	5	3	2	1	4	4	1	
II. o. százados	6	3	2	5	5	3	1	1	2	2	3	1	2	3	3		
főhadnagy	11	8	7	7	10	10	6	6	5	9	9	6	6	9	9	6	
hadnagy	9	9	8	10	10	10	4	6	2	4	9	1	3	10	9	1	
összesen:	32	28	24	32	34	31	16	17	12	23	26	12	15	29	29	10	

1852	ezred száma																össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ezredes	1	1	1	1							1	1	1				
alezredes		1		1	1	1	1	1	1	1				1	1	1	
őrnagy	2	2	2	3	3	2	1	2	1	2	3		2	2	3	1	
őrnagyi beosztásban lévő százados	1					1	1					1					
I. o. százados	4	2	4	4	5	7	3	1		4	6	1	1	5	5	3	
II. o. százados	3	4	2	5	7	4	1	3	4	4		1	3	3	3	1	
főhadnagy	11	9	8	10	13	14	5	9	4	12	7	7	6	8	7	6	
hadnagy	11	11	7	11	12	17	6	6	6	6	10	5	5	10	8	5	
összesen:	33	30	24	35	41	46	18	22	16	29	27	16	18	29	27	17	

1853	ezred száma																össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ezredes		1	1	1				1	1		1	1			1		
alezredes	1			1	3	1	1			1			1	1		1	
őrnagy	3	4	2	2	2	4	2	1	1	1	3	1	1	1	3	2	
őrnagyi beosztásban lévő százados				1				1		1			1	1			
I. o. százados	3	3	4	5	5	6	4	3	1	4	3	2		7	6	3	
II. o. százados	4	4	2	4	6	5	1	2	3	5	4	1	4	2	2	1	
főhadnagy	10	9	9	11	15	16	6	10	4	9	9	8	4	11	8	4	
hadnagy	15	10	6	16	21	21	8	8	7	8	9	4	9	9	11	8	
összesen:	36	31	24	41	52	53	22	26	17	29	29	17	20	32	31	19	

1854	ezred száma																össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		16
ezredes		1	1	1		1		1	1		1	1			1	1		10
alezredes	1	1			3		1			1			1	1				9
őrnagy	3	3	2	4	1	3	1	1	1	1	1	2	1	2	2	3	2	32
őrnagy beosztásban lévő százados					1		1	1	1	1	1							6
I. o. százados	4	4	5	6	6	7	2	3	1	3	3	2	1	6	4	2		59
II. o. százados	4	2	1	5	5	4	2	2	4	4	3	1	3	3	3	2		48
főhadnagy	10	10	9	16	13	17	7	8	7	10	10	8	5	9	9	5		153
hadnagy	15	14	7	14	21	18	6	10	4	6	8	3	9	10	8	4		157
összesen:	37	35	25	46	50	50	20	26	19	26	28	16	21	31	28	16		474

1855	ezred száma																			össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		19
ezredes	1	1	1				1	1	1				1	1	1	1					10
alezredes				1	2	1				1	1	1						1	1	1	10
őrnagy	2	2	2	2	2	3	2	2	2		2	1	2	2	2	2	2	1	2	1	34
őrnagy beosztásban lévő százados	1	1							1		2	1				1				1	8
I. o. százados	5	4	5	4	5	3	3	4	1	3	2	1	1	7	2	2	2	3	5		62
II. o. százados	3	3	2	4	1	2	2	6	4	5	5	2	3	2	5	2	1	3	2		57
főhadnagy	14	11	9	10	10	8	8	12	8	10	10	6	5	11	10	5	6	8	10		171
hadnagy	11	12	6	10	8	8	3	11	6	7	9	6	9	5	9	7	5	8	10		150
összesen:	37	34	25	31	28	25	19	37	22	28	30	17	21	28	30	19	16	25	30		502

1856	ezred száma																			össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		19
ezredes	1	1	1				1		1				1	1	1	1	1				10
alezredes				1	2	1		1		1	1							1	1	1	10
őrnagy	2	2	1	1	1	3	2	2	1	1	3	1	2	2	3	1	1	1	1	2	32
őrnagy beosztásban lévő százados	1	1	1	1					1	1	1						1		1		9
I. o. százados	6	4	3	5	2	4	2	4	1	5	3	2	3	6	2	1	2	5	5		65
II. o. százados	2	2	4	2	4	1	3	6	4	3	5	1	1	2	6	3	1	1	2		53
főhadnagy	12	11	8	13	9	8	8	12	8	8	11	6	6	8	10	7	8	7	11		171
hadnagy	12	11	7	10	11	12	8	15	7	9	8	8	9	9	9	7	3	9	9		173
összesen:	36	32	25	33	29	29	24	41	23	28	31	19	22	28	31	21	16	25	30		523

1857	ezred száma																			össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		19
ezredes	1	1	1				1		1				1	1	1	1	1				10
alezredes				1	1	2		1		1	1							1	1	1	10
őrnagy	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	3	1	2	2	3	1	1	1	1	2	31
őrnagy beosztásban lévő százados	1	1	1	1					1	1	1						1	1	1		10
I. o. százados	6	5	3	4	3	4	3	4	3	5	5	2	4	5	2	1	1	6	2		68
II. o. százados	2	2	4	3	3	1	1	6	2	3	3	1	1	3	6	3	3			6	53
főhadnagy	13	13	7	13	9	9	7	12	8	9	12	7	8	11	10	4	7	8	11		178
hadnagy	12	11	8	13	10	11	9	14	8	9	7	7	6	11	10	8	6	12	10		182
összesen:	37	35	25	36	28	29	23	39	24	29	31	19	22	33	32	19	20	29	32		542

1858		ezred száma																		össz	
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
ezredes	1	1				1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		14
alezredes	1		1	1	1		1	1	1	1	1		1		1				1	1	13
őrnagy	2	3	2	3	2	2	1	3	1	3	2	1	1	2	2	3	2	1	2		38
I. o. százados	6	5	3	4	4	3	3	5	4	5	6	2	2	5	4	2	2	1	2		68
II. o. százados	2	1	4	3	2	2	2	5	1	3	2	1	6	3	4	2	2	5	5		55
főhadnagy	13	12	8	12	7	9	8	13	10	11	10	7	12	11	9	6	7	9	9		183
hadnagy	12	12	8	14	13	10	10	13	7	8	10	6	10	11	11	6	7	10	10		188
összesen:	37	34	26	37	29	27	26	40	25	32	32	18	33	33	32	20	21	28	29		559

1859		ezred száma																		össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
ezredes	1	1	1			1		1			1		1			1	1	1		10
alezredes		1		2	1	1	1	2	2	1	1				1	2	1		1	17
őrnagy	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	3	1	1	2	2	33
I. o. százados	4	4	5	6	5	4	1	4	3	5	5	1	4	2	4	1		3	3	64
II. o. százados	4	3	2	2	1	1	4	6	2	1	3	2	1	2	4	3	4	4	4	53
főhadnagy	13	12	8	11	8	11	8	14	7	7	12	7	9	4	10	8	8	8	9	174
hadnagy	14	11	7	12	11	9	7	12	7	8	9	4	5	1	13	4	6	11	11	162
összesen:	38	34	25	35	28	28	23	41	22	24	33	15	22	10	35	20	21	29	30	513

1861		ezred száma										össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ezredes	1	1		1		1	1	1		1	7	
alezredes			1	2	1				1	3	8	
őrnagy	2	2	2	2	1	2	1	1	3	3	19	
I. o. százados	5	7	5	2	2	4	1	1	5	6	38	
II. o. százados	2	2	1	4	1	1	1	3	2	1	18	
főhadnagy	6	8	5	6	4	5	4	5	6	7	56	
hadnagy	9	14	11	10	7	9	6	7	10	9	92	
összesen:	25	34	25	27	16	22	14	18	27	30	238	

1862		ezred száma										össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ezredes		1		1	1	1	1	1	1	1	8	
alezredes	1		1								2	
őrnagy	2	2	2	2	1	2	1	1	4	3	20	
I. o. százados	5	7	7	3	2	4	1	1	4	5	39	
II. o. százados	6	3	2	4	2	1	2	3	7	3	33	
főhadnagy	11	10	10	10	3	8	5	8	13	9	87	
hadnagy	9	16	13	14	10	8	9	8	14	11	112	
összesen:	34	39	35	34	19	24	19	22	43	32	301	

1863		ezred száma										össz
rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ezredes	1	1	1		1	1	1	1	1	1	9	
alezredes	0			1							1	
őrnagy	2	2	2	2	1	2	1	1	4	2	19	
I. o. százados	5	7	6	3	3	4		1	6	6	41	
II. o. százados	3	3	2	4		1	4	4	5	2	28	
főhadnagy	7	9	11	8	3	8	6	6	13	8	79	
hadnagy	10	14	11	10	6	10	4	11	15	11	102	
összesen:	28	36	33	28	14	26	16	24	44	30	279	

1864	ezred száma										össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
ezredes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
alezredes	1						1		1	1		4
őrnagy	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2		16
I. o. százados	7	8	6	3	3	5		2	4	6		44
II. o. százados	1	4	3	5		3	4	2	6	2		30
főhadnagy	9	7	10	10	4	9	5	6	8	7		75
hadnagy	10	16	10	10	6	12	4	10	11	9		98
összesen:	30	38	32	31	15	33	15	23	33	27		277

1865	ezred száma										össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
ezredes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
alezredes	1						1		1	1		4
őrnagy	1	2	2	2	1	2	1	1	2	3		17
I. o. százados	7	7	6	3	2	5		2	5	5		42
II. o. százados		3	3	5	1	2	4	2	6	2		28
főhadnagy	8	7	10	10	3	9	5	6	8	7		73
hadnagy	8	17	9	10	6	12	4	10	11	9		96
összesen:	26	37	31	31	14	32	15	23	34	27		270

1866	ezred száma															össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15
ezredes		1	1	1		1	1	1		1			1				8
alezredes	1				1				1								3
őrnagy			2							1	1	1		1	1		7
I. o. százados	1	2	4	2	2	2	1	4	4	3	1	1	4	1	1		33
II. o. százados	2	1	1	1	1	1	2	1		3	1	1		1			16
főhadnagy	3	2	6	1	4	6	4	8	5	6	2	2	4	2	1		56
hadnagy	4	5	6	3	2	1	3	4	3	7	5	1	4	3	1		52
összesen:	11	11	20	8	10	11	11	18	13	21	10	6	13	8	4		175

1867	ezred száma															össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15
ezredes		1	1			1	1	1		1			1				7
alezredes	1				1				1								3
őrnagy			1	1						1	1	1		1	1		7
I. o. százados	4	4	1	3	2	3	2	5	4	4	2	1	5	3	3		46
II. o. százados	2		1		2	1	2	2	1	4	1	1					17
főhadnagy	3	2	2	2	3	4	6	8	5	7	1	2	7	3	1		56
hadnagy	6	4	2	2	5	4	2	6	3	6	1	1	2	2	2		48
összesen:	16	11	8	8	13	13	13	22	14	23	6	6	15	9	7		184

1868	ezred száma										össz	
	rendfokozat	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10
ezredes	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	9
alezredes	0		1									1
őrnagy	2	2	2	2	1	2	1	1	4	3		20
I. o. százados	5	7	7	3	2	4	1	1	4	5		39
II. o. százados	3	3	2	4	2	1	2	3	7	3		30
főhadnagy	7	10	10	10	3	8	5	8	13	9		83
hadnagy	10	16	13	14	10	8	9	8	14	11		113
összesen:	28	39	35	34	19	24	19	22	43	32		295

 = A történelmi Magyarország területéből kialakított tartományokban működő császári csendőr ezredek.

Forrás: *Militär-Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes*. Wien, 1850-1868, Aus der kaiserl. Königl. Hof- und Staats-Druckerei.